

**College van Gedeputeerde Staten
statenbrief**

Aan Provinciale Staten

DATUM	20-4-2020	NUMMER PS	Voegt de griffie toe
DOMEIN	Mobiliteit	COMMISSIE	Commissie MenM
STELLER	Koopman	TELEFOONNUMMER	06 40540719
NUMMER	8223C7F1	PORTEFEUILLEHOUDER	Schaddelee

Onderwerp Statenbrief:

Esthetisch programma van eisen Spooronderdoorgang Maarsbergen

Voorgestelde behandeling:

Ter informatie

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting

In februari 2021 is het 'Esthetisch programma van eisen en programma van eisen beplanting' (EpvE) voor de spooronderdoorgang Maarsbergen gereed gekomen. Met het EpvE is in participatie met de omgeving gezocht om het resterend budget voor de kwaliteitsimpuls Maarsbergen zo optimaal mogelijk in te zetten. In het EpvE zijn 4 nieuwe maatregelen beschreven, waaronder een light versie van een overkapping. Zowel het Q-team als de commissie welstand van de gemeente Utrechtse Heuvelrug hebben positief gereageerd op het EpvE, met daarbij expliciet de aandacht voor de rol van een supervisor tijdens de uitvoering. Het EpvE zal onderdeel worden van de aanbesteding door ProRail.

Inleiding

In februari 2021 is het 'Esthetisch programma van eisen en programma van eisen beplanting' (EpvE) voor de spooronderdoorgang Maarsbergen gereed gekomen. Dit conform het 2e advies van het Q-team (juli 2019), de bevestigende reactie van de Stuurgroep daarop (september 2019) en het memo 'Spooronderdoorgang Maarsbergen – Overkapping, kostennota & vervolgproces' (mei 2020 / 2020MM71). In het memo Spooronderdoorgang Maarsbergen – Overkapping, kostennota & vervolgproces is geconstateerd dat er een budget resteerde binnen het pakket van bovenwettelijke maatregelen van € 600.000,-. Om het resterend budget zo optimaal mogelijk in te zetten, is in de periode september 2020 tot en met maart 2021 in participatie met de omgeving, maatschappelijke partijen en anders betrokkenen gekomen tot dit EpvE.

In dit EpvE zijn de in 2019 reeds gehonoreerde ontwerpvoorstellen uit het Ruimtelijk Kader vertaald en aangevuld met de maatregelen die op basis van de participatie met de omgeving zijn opgesteld. Het EpvE wordt onderdeel van de aanbesteding, zodat ProRail de vertaling kan maken naar aanbestedingsdocumenten die SMART zijn geformuleerd. In deze statenbrief bieden wij u het EpvE aan. In de hieronder volgende toelichting, geven wij aan:

- hoe het totale bovenwettelijk pakket aan maatregelen is opgenomen in het EpvE;
- hoe de participatie met de omgeving heeft plaatsgevonden;

- hoe het Q-team en de welstandscommissie van de gemeente Utrechtse Heuvelrug hebben gereageerd op het EpvE;
- hoe wordt omgegaan met de reacties van het Q-team en de welstandscommissie.

Het pakket van bovenwettelijke maatregelen in het EpvE

In het EpvE zijn 9 gehonoreerde maatregelen uit het Ruimtelijk Kader overgenomen als bovenwettelijke maatregelen in de Provinciaal inpassingsplan (PIP)- procedure. Deze maatregelen zijn ongewijzigd meegenomen in het EpvE, met één uitzondering: tijdens het proces is in afstemming met het Landgoed Anderstein geconcludeerd dat de grondwallen op het landgoed in zijn geheel buiten de projectgrens vallen. Om die reden zijn de eerder voorziene investeringskosten van €10.000,- om de grondwallen op het landgoed aan te passen niet nodig en is dat deel van het budget besteed aan de aanvullende maatregelen.

De carpoolplek is benoemd als kans in het EpvE, aangezien er geen zekerheid is of dit als werkterrein door de aannemer zal worden gebruikt. De aannemer van ProRail zal worden uitgedaagd, om de kwaliteit van de carpoolplek te verbeteren. In het EpvE is daarom wel een inrichting meegegeven aan de carpoolplek, die invulling kan geven aan die kans.

Hieronder worden de maatregelen uit het ruimtelijke kader in het EpvE opgesomd:

- De inrichting van de laanstructuur aan de Woudenbergseweg;
- De wandafwerking van de fietsonderdoorgang onder het spoor, bijvoorbeeld door een prijsvraag uit te laten schrijven;
- De toepassing van stil asfalt en het creëren van een geluidsabsorberende wand in de spooronderdoorgang, zonder een verbreding van de onderdoorgang;
- De zwevende uitvoering van de fietsbrug ter hoogte van de Tuindorpsweg;
- De zwevende uitvoering van de fietsbrug ter hoogte van de Engweg;
- De inrichting van de omgeving van de noordelijke rotonde, inclusief de beplanting als inleiding van de rotonde;
- De fietsstructuur tussen de Engweg en de Kluifrotonde inclusief een fietsbrug over en een veilig fietspad langs de onderdoorgang nabij Laplace;
- Het behoud van de grondwallen in overleg met de eigenaar (het landgoed Anderstein), waar de grondwallen binnen de projectgrens liggen;
- De kwaliteitsverbetering van de (her)oplevering van de carpoolplek, indien deze tijdelijk als werkterrein wordt gebruikt door de aannemer.

Deze maatregelen uit het ruimtelijk kader zijn aangevuld met de volgende maatregelen in het EpvE:

- Een overkluizing tussen de fietsbrug bij de Engweg en het spoor. De breedte van deze overkluizing zal ongeveer tussen de 4 a 4,5 meter bedragen;
- Het dorpshart krijgt een dorpsse sfeer en uitstraling, met o.a. rode klinkers als materiaalgebruik;
- Waar mogelijk worden bomen behouden en nieuwe bomen geplant binnen het projectgebied, waaronder langs de Woudenbergseweg en nabij de fietsbrug bij de Tuindorpsweg;
- De ontsluitingsweg van de Engweg krijgt een smal wegprofiel en tussen die ontsluitingsweg en de nieuwe spooronderdoorgang wordt een lage grondwal gecreëerd met bijbehorende beplanting.

Hieronder vindt u een korte toelichting per aangevulde maatregel:

Overkluizing

In het EpvE is in lijn met de wens van de bewoners van de Engweg een groene overkapping opgenomen met een maximale breedte binnen het beschikbare budget. Breder is helaas niet mogelijk. Deze overkluizing met gras, heesters, opgaande struiken en vaste planten – de zogenoemde 'light variant'- is echter wel veel kleiner en beperkter dan de overkappingen die zijn voorgesteld in het Ruimtelijk Kader van het Q-team. Bewoners hebben aangegeven hierover teleurgesteld te zijn;

Dorpshart

De functionele inrichting van het Dorpshart is in het EpvE uitgewerkt tot een meer dorps karakter. Op termijn is het de bedoeling dat de gemeente voor de dorpskern een integrale ruimtelijke dorpsvisie ontwikkeld. Het proces rondom deze dorpsvisie zal separaat plaatsvinden volgens de gebruikelijke gemeentelijke procedure.

Groen en bomen

Bij de presentaties en reacties van de plannen kwam de wens sterk naar voren om het huidige groen zoveel mogelijk te behouden en waar mogelijk te versterken. Alle bomen in het gebied zijn in beeld gebracht waarbij zorgvuldig is gekeken welke bomen wel of niet kunnen worden behouden. In enkele gevallen zal hier nog nader onderzoek plaatsvinden. Op initiatief van Maarn-Maarsbergen-Natuurlijk is een educatief project opgenomen waarin een deelgebied samen met de omgeving kan worden ingeplant, met bijzondere aandacht voor bijen.

Groene grondwal en wegprofiel Engweg

Bij de eerste presentatie van de plannen is positief gereageerd op het aanbrengen van een grondwal met begroeiing tussen de Engweg en de nieuwe spooronderdoorgang. Op die manier ontstaat er een visuele afscherming zonder dat er sprake is van een sterke barrière.

Met deze maatregelen wordt invulling gegeven aan de kwaliteitsimpuls waarvoor u € 2,8 miljoen heeft gereserveerd in de 'Scope en raming spooronderdoorgang N226 Maarsbergen' (december 2018 / 2018MME209) met een onzekerheidsmarge van € 50.000,-. In onderstaande tabel wordt per maatregel inzicht gegeven in de investeringskosten.

Er is een onzekerheidsmarge opgenomen aangezien

- De kostenraming gebaseerd is op het EpvE en een voorlopig ontwerp. Het definitief ontwerp wordt na de gunning eind 2022 opgesteld door een door ProRail nog te selecteren aannemer;
- De achterliggende aannames voor wat betreft prijspeilen, marktwerking, risico's en indexatie zijn gebaseerd op historische gegevens.

Gedurende de verdere uitvoering van het project worden het ontwerp en deze maatregelen nader gespecificeerd, waardoor de onzekerheidsmarge gedurende de uitvoering van het project zal afnemen.

Maatregelen ruimtelijk kader	Investeringskosten
De inrichting van de laanstructuur aan de Woudenbergseweg;	€ 30.000
De vloeiende wandafwerking van de fietsonderdoorgang onder het spoor, bijvoorbeeld in de vorm van een prijsvraag;	€ 330.000
Het creëren van een geluidsabsorberende wand in de spooronderdoorgang, en stil asfalt zonder een verbreding van de onderdoorgang;	€ 1.035.000
De zwevende uitvoering van de fietsbrug ter hoogte van de Tuindorpweg;	€ 240.000
De zwevende uitvoering van de fietsbrug ter hoogte van de Engweg;	€ 300.000
De inrichting van de omgeving van de noordelijke rotonde waar dat veilig kan, inclusief de beplanting als inleiding van de rotonde;	€ 35.000
De fietsstructuur tussen de Engweg en de Kluifrotonde, inclusief een fietsbrug over en veilig fietspad langs de onderdoorgang nabij Laplace;	€ 220.000
De grondwallen in overleg met de eigenaar (het landgoed Anderstein), waar die binnen de projectgrens geraakt worden;	Geen kosten voor opgenomen Vrijgevallen € 10.000 benut in EpvE
De verbeterde kwaliteit van de (her)oplevering van de carpoolplek, indien deze tijdelijk wordt gebruikt door de aannemer;	Geen kosten voor opgenomen
Totaal	€ 2.190.000

Extra maatregelen EpvE	Investeringskosten
Een overkluizing tussen de fietsbrug bij de Engweg en het spoor van 4 a 4,5 meter	€ 360.000
Het dorpshart krijgt een dorpse sfeer en uitstraling, met o.a. rode klinkers als materiaalgebruik	€ 35.000
Waar mogelijk worden bomen behouden en het nieuwe bomen geplant binnen het projectgebied, waaronder langs de Woudenbergseweg en nabij de fietsbrug bij de Tuindorpweg	€ 120.000
De ontsluitingsweg van de Engweg krijgt een smal wegprofiel en tussen die ontsluitingsweg en de nieuwe spooronderdoorgang wordt een lage grondwal	€ 95.000
Totaal	€ 610.000

Participatie met de omgeving over het EpvE

De volgende participatiemomenten hebben bijgedragen aan de totstandkoming van het EpvE:

- Startgesprek en overdracht Q-team: 01-10-2020;
- 1^e presentatie Ruimtelijke Kwaliteit met omgeving: 21-10-2020;
- Individuele gesprekken met bewoners n.a.v. 1^e presentatie: 29-10-2020;
- Verwerken inbreng bewoners middels een Q&A lijst: 13-11-2020;
- 2^e presentatie Ruimtelijke Kwaliteit met omgeving: 18-11-2020;
- Individuele gesprekken n.a.v. 2^e presentatie: 26-11-2020;
- Verwerken inbreng bewoners middels Q&A lijst: 10-12-2020;
- Advies Q-team en reactie welstandscommissie: 9-3-2021 en 5-2-2021
- Verwerken reacties Q-team en Welstand: 20-4-2021

Naast deze participatiemomenten is gedurende het proces de omgeving geïnformeerd middels berichten via een mailinglijst en facebook. Het definitief EpvE, waarin de reacties van het Q-team en Welstand zijn verwerkt, wordt op de projectwebsite geplaatst. Tevens zijn alle relevante stukken gepubliceerd op de projectwebsite:

<https://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/mobiliteit/wegenprojecten/spooronderdoorgang-n226-maarsbergen>

Advies Q-team Spooronderdoorgang Maarsbergen No 3, 9 maart 2021

Het Q-team is betrokken geweest bij het startgesprek voor het opstellen van het EpvE om de overdracht van de maatregelen uit het ruimtelijk kader te borgen. Naar het einde van het opstellen van het EpvE heeft het Q-team een advies opgesteld, waarin zij beoordelen dat het Esthetisch Programma van Eisen en het Programma van Eisen Beplanting kwalitatief van een hoog niveau zijn. Verder worden een aantal verbeterpunten benoemd:

- Het onderscheid in en de hiërarchie tussen de proces-, toepisen en specificaties in het EpvE duidelijker weer te geven;
- Het opnemen van proceseisen, waarin de beheerperiode van de beplanting expliciet is opgenomen;
- De afstemmen van de materialen in de fietsonderdoorgang met de gemeente;
- Het toepassen van een driehoeksverhouding in de historische beplanting langs de Woudenbergseweg, in plaats van gebruik te maken van een vierhoek verband.
- Een omgevingsmanager aan de kant van provincie aan te houden, gedurende de voorbereiding en uitvoering
- Een supervisor aan te stellen in een adviserende rol in samenspraak met de architect en landschapsarchitect van de aannemer en een adviserende en toetsende rol geven bij het opstellen van ontwerpdocumenten en het beplantingsplan

Eerste reactie Commissie Welstand gemeente Utrechtse Heuvelrug

De Commissie Welstand heeft een eerste reactie gegeven aan het College van B&W van de gemeente. De commissie stelt daarin dat ze zich op hoofdlijnen goed kunnen vinden in het EpvE, tezamen met het groenplan. Zij adviseren om de continuïteit in dit proces goed te borgen, bijvoorbeeld door begeleiding door een supervisor namens provincie en/of gemeente. Die begeleiding is wenselijk bij complexe projecten als deze, waarbij verschillende schaalniveaus en verschillende disciplines op elkaar moeten worden afgestemd, of als conflicterende eisen om een keuze vragen. De Commissie geeft verder drie inhoudelijke adviezen aan de gemeente

- De commissie adviseert om te streven naar een goede stedenbouwkundige afstemming tussen de spooronderdoorgang, de ontwikkeling van de Bloemheuvel en de dorpsvisie om de randvoorwaarden te creëren die de samenhang van de dorpskern blijvend ten goede komen.
- De Commissie adviseert om de wanden van de fietsonderdoorgang niet uit te gaan van losse of fragmentarische afbeeldingen, maar dit kunstwerk integraal te laten vormgeven zodat het bijdraagt aan de landschappelijke kwaliteit en eenheid van de hele verdiepte, de tunnel en de laan.
- De commissie adviseert om binnen de dorpskern geen betontegel of aparte fietspadklinker toe te passen voor het fietspad. Wellicht kan hier wel onderscheid worden gemaakt met de rijbaan door het bestratingsverband of (subtiel) kleurverschil.

Verwerken adviezen Q-team en commissie Welstand

In het bijgesloten document 'Q&A-lijst adviezen Q-team en Welstand' is aangegeven hoe met de reacties van het Q-team en welstand wordt omgegaan.

De rol van de supervisor gedurende de uitvoering van het project wordt in overleg met ProRail en de gemeente uitgewerkt in de nog op te stellen realisatieovereenkomst. Inmiddels hebben wij een verzoek gedaan aan de provinciale adviseur ruimtelijke kwaliteit Paul Roncken om de rol als supervisor te vervullen tijdens de uitvoering van het project.

Bijlagen

- Esthetisch programma van Eisen Spooronderdoorgang Maarsbergen (feb 2021)
- Programma van eisen beplanting Spooronderdoorgang Maarsbergen (feb 2021)
- Advies Q-team Spooronderdoorgang Maarsbergen No 3 (Maart 2021)
- Eerste reactie Commissie Welstand gemeente Utrechtse Heuvelrug (maart 2021)
- Q&A-lijst adviezen Q-team en Welstand (april 2021)

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen